



Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicacionis, Patrociniij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 1. Exemplar I. Quomodo Ova Paschalia Spiritualia à Concionatore distributi queant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

consuetudinis unum exemplar, materiámque pro plurimis
ejusmodi Concionibus habendis suggerere.

§ I.

Exemplar Primum.

Quomodo Ova Paschalia spiritualia à Concionatore di-
stribui queant.

Thema.

Surrexit, non est hic. Marc. 16.

Scopus.

Frequens sui inspectio & renovatio suadenda.

Syllogismus principalis.

*Tunc frequens inspectio & Renovatio sui merito suscipitur,
quando est potissimum & efficacissimum medium ad veram sui
reformationem & emendationem procurandam; Atqui verum
est antecedens, ergo & consequens.*

EXORDIUM.

Et si Mater nostra Ecclesia in multis aliis occasionibus te-
neram erga Filios suos charitatem ostendat, eam tamen vel
maximè hoc tempore Paschali demonstrat, dum cibos pro
quadagesimali tempore prohibitos iterum permittens, sacrâ
prius benedictione à Sacerdotibus consecrari jubet, ut tantò
magis non corporibus duntaxat, sed ipsis etiam Animabus
profit eorum sumptio. Et hinc scilicet mos ille proflexit, ut
ova benedicenda variis coloribus imbuantur, & ab Amicis in
signum mutuæ benevolentiae & amicitiae invicem donentur;
quem proin & ego servare statui, & quidem tantò perfectiùs,
quantò salubrior, atque ad spiritualia æquè ac temporalia
bona augenda aptior erit doctrina, quam vobis pro ovo spi-
rituali offerre decrevi. Confido itaque, vos ovum hoc non
minori benevolentia & attentione à me accepturos, quàm
singulari fervore ac Zelo salutis vestrae assicurandæ conco-
cturos, atque in substantiam, id est, utilitatem vestram con-
versuros.

Instru. VII.

Y

Propo-

Propositio.

Narrant, civem quendam olim vixisse, qui, etsi copiosam à Majoribus hæreditatem acceperit, eam tamen tam male administravit, ut totam propè tempore brevissimo amisisset. Quare Vicinus quidam illius misertus, eundem visitavit, & sic allocutus fertur: Nôsti, Vicine charissime, in qua statu res tua familiaris sit constituta, & quàm propè ab extrema egestate absis, nisi prudentiori consilio tibi ipsi provideretur, teque ab interitu liberet; quale quidem ego consilium jam nunc tibi offerre paratus sum, si illud acceptare non renuatur. Cùmque is paratum se ad sequendum consilium, modò ne nimium difficilis sit illius executio, fore diceret, sic loqui Vicinus perrexit: En pyxidem tibi hanc offero câ conditione, ut quotidie eam per singulas domus tuæ partes, puta cellam, stabulum, horreum, culinam, aliâque similia loca circumspicias; prius tamen illam non aperias, quàm tibi à me permittatur. Id si constanter & diligenter feceris, ne dubites, quin aliam brevi rerum tuarum statum sis visurus. Sic instructum relinquens abiit ille in domum suam, Civis verò consilium secutus, cùm diligenter quotidie pyxidem perito more circumtulisset, & ubique magnæ negligentia à Domesticis admixtae indicia deprehendisset, majori vigilantia Familiam regere incepit, clarèque advertit, ipsam etiam rem Familiarem non modica inclementa capere; unde occultam hujus prosperi successus causam in pyxide latere arbitratus, continere se diutius non potuit, quin eam aperiret, & inspiceret. Verùm ubi eam aperuit, nihil aliud, quam schedam hæc verba continentem reperit: *Wißt, daß dir dein Sach wohl geling schau all Tag stetfig zu dein Ding.* Ex quibus verbis fecit causam prioris ruinæ, & posterioris felicitatis collegit, idèque hoc medium diligentius adhibuit, sicque brevi ad antiquam fortunam & opulentiam rediit. Quod consilium hic Vicinus suo Concivi dedit pyxidi inclusum, hoc ego ovo Paderbornensi pariter inclusum vobis offero, ut ex istius consilii studio sedulo non tam rem familiarem, quàm vitam statumque vestram rectè ordinare discatis.

Confirmatio.

Nam si causam & radicem inquiramus, cur, proh dolor! tam malè hactenus internus animæ nostræ status constitutus fuerit, deprehendemus profectò, non aliam magis fuisse, quàm quòd nosmetipfos & defectus nostros tam rarò & oscitanter inspexerimus, ac discussierimus. Ita sanè inprimis testatur Sponsus Cant. I. dum Sponsam suam sic allocutus est: *Si ignoras te, O pulcherrima inter mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum (id est, passionum) tuorum.* Quod ipsum more suo eleganter confirmans S. Bernardus in Persona DEI sic loquitur: *O homo, si te videres, tibi displiceres, & mihi placeas: sed quia te non vides, tibi placeas, & mihi displices: veniet tempus, cum nec mihi, nec tibi placebis: non mihi, quia peccasti: non tibi, quia ardebis.* Atque hæc videlicet causa est, cur S. Franciscus assidudò clamàrit ad DEUM: *Domine, quis est tu, & quis sum ego?* Hæc causa est, cur S. Augustinus semper in peccatore & ore habuerit verba illa: *Domine, noverim te, noverim me.* Imò per hanc viam antiqui Patres ad tantam perfectionem & charitatem pervenerunt, uti B. Margarithæ Moñiali in libro aureis literis exarato per hæc verba ostensum fuit: Perfectio antiquorum Patrum fuit hæc, amare DEUM & nôsse seipsum. Nec mirum, quis enim si domum suam lustraret, & tectum undequaque lacerum, horreum & frumentum vermibus corrosus, thesaurum non oclusum, penum apertum, domum sordibus & araneis plenam, Cellam vinariam vacuum, aut certè non nisi acetoso vino instructam, doctriamque non bene oclusam, pecora in stabulo soluta cerneret, quis, inquam, non gravem indignationem conciperet, & omnia contraria ordinaret? atqui idem nos quoque, si rectè nos inspiceremus, reperturi essemus; quid enim per tectum, nisi charitas patiens, quæ omnia forti animo tolerat, & nec animo noceant, avertit, designatur? quis autem nescit, quàm lacerum sit hoc tectum? quàm transcant injuriæ, tribulationes impatienter toleratæ? quid aliud est horreum frumentarium, quàm voluntatis divinæ impletio, seu bona opera, per quæ æternum vivere debemus? quis autem non hæc vermibus malæ intentionis & negligentiae corrosa inveniat? quid aliud est thesaurus noster, nisi cor nostrum, &

conscientia nostra? quis autem hoc non reperiet negligente custodia contra id, quod Salomon Prov. 4. suavit: *Omnis custodia serva cor tuum &c.*? quid aliud domus, nisi anima nostra? quis autem non inveniet sordibus peccatorum plenam, & periculis damnationis æternæ obnoxiam? quid aliud est cella vinaria, nisi occasio faciendi bona? quis autem non inveniet, se negligentem admodum fuisse in hoc vino custodiendo, sed potius illud sine fructu elabi permisisse, & in vtilibus creaturis velut aceto solatium suum quæsisisse? quid aliud sunt pecora, nisi affectus nostri sensuales? & camera quanti ea non bene ligata, sed pro libitu excurrentia deprehendent? an non hæc omnia aliter disponerent, si statum animæ suæ frequentius inspicerent? si ergo hæc omnia negligantur, quam aliam causam assignabimus, nisi considerationis defectum?

Vultis autem scire, quando & quomodo ejusmodi considerationes instituere debeatis? respondeo, tribus præcipue temporibus id faciendum.

Et 1. quidem quotidie exigendam ajo rationem per conscientia examinem noctu peractum. Hic maxime portanda pyxis in omnia loca, in quibus fuimus, in templum, forum, mensam, cubiculum, lectum &c. & videndum, quomodo ibi nos gesserimus; hoc enim Electorum proprium esse, S. Gregorius l. 10. mor. c. 22. his verbis testatur: *Electi intra firmam cordis adversum se, quidquid impugnat, enumerant: ibi ante oculos suos omne, quod defleant, coacervant: ibi, quidquid per iram districti iudicis discerni possit, intuentur: ibi hoc iudicium mente concepto omne ministerium, quod punire reos plene debeat, exercent; nam conscientia accusat, ratio iudicat, timor ligat, dolor excruciat.* O si hoc iudicium exacte perageremus, quam brevi tempore optimæ vitæ statum procuraremus! Ita sanè S. Ignatius Loiola per hoc exercitium assidue usurpatum, & se, & alios ad singularem vitæ sanctitatem promovit. Ita olim Pythagoræi per hanc sui notitiam & inspectionem ad summam sapientiam pervenerunt. Ita Sapientia iudici defacto faciunt non admittentes quemquam ad mensam, nisi prius rationem factorum reddidisset, & aliquid boni à se factum narrasset. Hunc fructum etiam ante alios adhaerent illi; Sapiens tulit, de qua Salomon Prov. 31. dixit: *Cum*

stiteravit semitas domus sua, & panem ociosa non comedit. Sed quo fructu? Surrexerunt filii eius, & beatissimam predicaverunt: vir eius, & laudavit eam dicens: Multi filii congregaverunt divitias: tu supergressa es universas, ut adeo merito Johannes Nierenbergius in lib. de adorat. dixerit, hanc discussionem esse officinam virtutum, in qua timor DEI, humilitas, cognitio sui, compunctio, fervor, perseverantia, prudentia auditur; imò esse clavem totius fervoris, ex cuius defectu omnis serè Christianorum tepiditas oriatur, ita ut locum habeat illud Sapientis; *Pex agrum pigri hominis transivi, & eccetosum repleverant urtica, & operuerunt superficiem eius spina.* E contrario verò quid pulchrius hanc consuetudine excutiendi totum diem, inquit Seneca l. 3. c. 36. & *qualis illo somnus post recognitionem sui sequitur? quam tranquillus, quam alius ac liber? nimirum tunc implebitur illud Pl. 29. ad vesperam demorabitur fletus, & ad matutinum letitia.*

2. Altera occasio est, cum Confessionem Sacramentalem facere volumus; hinc enim vel maxime iterum pyxis circumferenda. Hic consilium Isaia c. 43. sequendum: *Reduc me in memoriam, ut iudicemur simul: narra, si quid habes, ut iustificeris.* Neque tamen solum in memoriam revocanda, sed etiam serio cum dolore sunt detestanda, uti Jeremias c. 31. monet dicens: *Statue tibi speculum, pone tibi amaritudines, dirige cor tuum in viam rectam, in qua ambulasti.* Atque hæc videlicet causa est, cur tam pauci ex confessione facta sanentur, quia non considerant turpitudinem factorum & relapsus. Dicite namque, Auditores, quid sentiretis de eo, qui ea, quæ paulò antè evomuerat, resorberet? aut de eo, qui post veniam furti acceptam aliquoties idem delictum repeteret? aut de illo, qui acceptis à Rege pecuniis exercitum, quo illum oppugnet, conscriberet? an non ergo graviter vobis ipsis indignaremini, si similia à vobis ipsis facta cognosceretis? Dicite ergo cum Isaia Proph. c. 38. *Recogitabo tibi omnes annos in amaritudine anima mea; nam verè, ut Cassiodorus loquitur, illis non iudex, sed Patronus erit Christus, qui se propria confessione damnarunt.*

3. Tertia occasio est per annuam recollectionem, si non per integram hebdomadam, saltem unum vel alterum diem; aut horas saltem aliquot, si aliter fieri non potest. Ad hanc

recollectionem nos imprimis invitavit ipse DEVS per Jeremi-
am c. 6. dum ait: *State super vias vestras, & videte. & inter-
rogate de semitis antiquis, qua sit via bona, & ambulare in ea
& invenietis refrigerium animabus vestris.* Ita Christus Mar-
ci 6. Discipulos etiam suos ad eam invitavit dicens: *Venite
seorsum in desertum locum.* Cujus collectionis necessitatem
elegantè S. Bernardus l. 1. de confid. indicavit dicens: *Col-
ligat & se intra sinus, qui omnes recipit; alioqui quid proderit
tibi iuxta Verbum Domini, si omnes lucreris, te ipsum perdes
quamobrem cum omnes te habeant, esto & tu ex habentibus
unus, quid solus fraudaris munere tui? usque quo spiritus vadit
& non rediens? sapientibus & insipientibus debitor es, & si
negas te tibi? O quàm magnum fructum sperare possemus
tali recessu! illum nempe, de quo DEUS Osee 4. locutus est
dicens: *Propter hoc ecce ego laetabo eam, & ducam eam in
licitudinem, & loquar ad cor eius.* Tunc diceremus cum Disci-
pulis in Emaus; *nónne cor nostrum ardens erat, quando non
loquebatur?* Possem sanè huius fructus plura exempla referre
sed unum alterumve sufficiet. Messanæ Filius quidam Baro-
nis, quem nec Triremes, nec Parentum verbera immutare po-
terant, paucorum dierum secessu agnus effectus est, uti in lib.
Soc. p. 1. l. 7. n. 21. refertur. Alius Juvenis Duaci post se-
cessum hunc Parentibus singularem morum mutationem ad-
mirantibus dixit: quid admiramini? Dæmon ipse, si sine
Iem secessum institueret, converteretur. ita annuz. lit. Soc.
1609. fol. 296. Sed memorabile præ cæteris est, quod in il-
bello parvo *Sacra Tempe* dicto legitur, quòd scilicet, cum in
civitate quadam Milites sat multi per unius diei secessum ad
pugnam se præparassent, Eques quidam insignibus ornat-
dotibus ornatus irriferit ab initio hanc veluti nugatoriam
pietatem, sed ubi postea amicorum precibus fatigatus, curio-
sitate magis gratiâ, quàm devotionis ipse etiam probatus
usque adeo mutatus est, ut speculum modestiæ & pietatis re-
vaserit. Et ne Religiosis duntaxat aut Clericis hoc Exerci-
tium convenire quis dicat, audiat, quod in memorata biblio-
ria Societatis p. 1. l. 2. n. 76. referatur, nempe Parmæ sub
de centum & amplius simul fuisse exercitatos, tam feminas
quàm viros, sic ut Parochi, Sacerdotesque & alij alijs tra-
rent, & plebem ad Exercitiorum normam informarent, tra-
tamque*

tamque urbem aliam redderent. Et quo, quæso, instrumento hæc omnia sunt effecta? non alio sanè, quàm consideratione & inspectione sui; hæc enim, ut S. Bernardus l. de consid. ait, *primum ipsum fontem, id est, mentem purificat, deinde regis affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat & ordinat, postremò divinatum pariter & humanarum rerum scientiam confert.*

Epilogus.

Nihil ergo superest, nisi, ut hoc ovum spirituale promptè & benevolè arripiatis, &, quemadmodum modò vobis ostensum est, diligenter usurpetis; sic enim futurum spero, ut & præteritos errores, si qui in administranda interna animæ Oeconomia admissi sunt, seriò corrigatis, & talem deinceps ejusdem animæ curam suscipiatis, ut nunc quidem verè cum Christo spiritualiter resurrexisse dici possitis, & quondam etiam quoad carnem cum ipso gloriosè resurgere mereamini. Amen.

Alii Conceptus.

Potest etiam Concionator, si voluerit, varia'ova variis Statibus distribuere. Dicat ergo 1. Se Clericis deauratum ovum offerre, in quo Christus sub specie Hortulani B. Mariæ Magdalenæ apparens depictus sit. Et per aurum quidem excellentiam Status Sacerdotalis supra alios Status significari, utpote de quo S. Ambrosius l. de Sac. c. 2. dixit: *Si Regum fulgori eam (Sacerdotalem dignitatem) compares, & Principum diademati, longè erit inferius, quàm si plumbi metallum ad auri fulgorem compares, quippe eum videas Regum colla & Principum submitti genibus Sacerdotum, & exosculatis eorum dextris, orationibus eorum se commendare.* Per Christum in Hortulani specie indicatur, quod sit ejus officium, ut scilicet cum Jeremia c. 1. evellat & destruat, ædificet & plantet, eumque in finem per ligonem ad radices vitiorum pertingere studeat. Per Magdalenam autem innuitur, quàm cautè cum Mulieribus agere debeat; si enim Christus etiam glorificatus dixit S. Mariæ Magdalenæ: *Noli, me tangere;* quantò magis hoc fragilis & mortalis Sacerdos dicere deberet?

2. Dicat, se Magistratui offerre ovum russo, seu incarnato,

nato, ut alij vocant (Zeibfarb) colore imbutum, in quo vigiles ad sepulchrum Christi vigilantes sunt depicti. Ut per colorem quidem, & Christi sepulchrum intelligant totam Rempublicam esse quasi Corpus Christi, utpote de qua S. Paulus Rom. 12. dixit: *Multi unum corpus sumus in Christo.* Per Vigiles verò discant, sibi hoc corpus custodiendum datum esse, uti S. Paulus Hebr. 13. sat clarè indicavit, dum dixit: *Obedite Præpositis vestris, & subiaccete eis; ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris redduri.* Præterea verò etiam discant, quibus armis instructi esse debeant; ut hoc corpus, quemadmodum oportet, custodire queant, nimirum *galea spei & bonæ intentionis* contra respectus humanos ad exemplum S. Pauli Gal. 1. *Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem: Lorica fortitudinis* contra querelas & murmura Subditorum, juxta illud Christi monitum Matth. 10. *Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: Chirotheca ferrea* contemptus munerum juxta Dei præceptum Deut. 16. *Non accipies personam, nec munera; quia munera excacant oculos sapientium, & mutant verba iustorum;* credant proinde sibi quoque dictum à Christo Matth. 19. *Omnes, qui reliquerit domum (aut munera) propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit: Gladio iustitiæ ad dividendum se suum cuique tribuendum per justitiæ commutativam & distributivam; & hastâ iustitiæ vindicativæ ad arcendos eos, qui huic corpori nocere volunt.* Denique discant ab his Vigilibus vigilare, id est, oculos ad prudenter dispicienda pericula, aures ad audiendas causas & querelas, manus & reliqua membra ad defensionem parata habere; sic enim verificabitur de illis, quod Christus Luc. 12. *Beati servi illi, quos, cum venerit Dominus, invenerit vigilantes.*

3. Conjugatis Partibus familias dicat se caruleum ovum offerre, in quo Christus in monte Galilææ Discipulis apparens depictus est. Ut per hoc intelligant, se juxta Christi exemplum debere Domesticis dicere: *Præcedam vos in Galilæam, ita ut cum illo Adolescente, qui ex peregrinis Regionibus quoad mores penitus mutatus adveniens, & amantissimam quam prius deperierat, occurrens, dixerat: Ego non sum ego*

idem

idem dicere cum veritate possint. Quæ omnia facile per particulares casus fusiùs monstrari possunt.

4. Mulieribus dicat se violaceum dare ovum, in quo tres mulieres cum Aromatis ad sepulchrum properantes depictæ sunt. ut per eas discant inprimis humilem subjectionem colore violaceo indicatam, uti jam pridem Apostolus Eph. 5. monuerat dicens: *Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Domino.* Deinde aromata præparare, id est, virtutes Statui suo convenientes, quales sunt amor Mariti & Liberorum, concordia cum vicinis, vera devotio, sollicitudo pro Domesticis & re Oeconomica, misericordia erga pauperes &c. Capiant præterea solatium ex Christi dignatione & sollicitudine, quæ & illis primò post Matrem suam manifestare Resurrectionem suam voluit, & lapidem de monumento removeri sine ipsarum operâ fecit &c.

5. Dicat Juvenibus se ovum partim rubrum, partim album donare, in quo Angelus ad sepulchrum sedens, & Mulieribus Resurrectionem Christi nuntians depictus cernitur. Ut inprimis per colorem discant candido colori innocentia rubrum colorem verecundia miscere, ut de ijs perinde ac Sponso dicere Parentes possint: *Dilectus meus candidus & rubicundus, electus ex millibus.* Item studeant ut Angeli esse sine ruga, sed juvenes vivaces per fervorem & desiderium proficendi in sapientia & gratia coram DEO & hominibus. Ut cum illo ad dextram sedcant, id est, ijs studijs & exercitijs vacent, quæ ad dextram ducunt, id est, ad felicitatem temporalem & æternam obtinendam juvant. Sint etiam Taciturni, non nisi pauca & necessaria loquentes juxta Sapientis monitum Eccl. 32. *Audi tacens, & pro reverentiâ accedet tibi bona gratia. Adolescens loquere in tua causa vix.* Denique non nisi breviter & cautè agant cum Mulieribus, ut Angelus exemplo suo docuit, & jam olim Siracides suasit c. 9. dicens: *Non des Mulieri potestatem anima tua, ne ingrediatur in virtute tua, & confundaris.*

Pro Epilogo hortetur, ut ova hæc boni consulant, & doctrinas per ea datas sedulò observare contentur; sic enim ipsos & beneficium per hæc ova sibi præstitum copiosè remuneraturos, & dignos futuros, qui olim cum Christo gloriosè resurgant, & feliciter ad cælos ascendant.

Conceptus Secundus.

Pari modo poterit Auditoribus omnibus simul sumptum ovum aliquod variis figuris & emblematis exornatum offerre; Ad quem finem variæ Christi apparitiones servire possunt. 1. Ergo dicat per Apparitionem Matri factam discere eos debere, quomodo se Matri Ecclesiæ rotos immutatos & renovatos per confessionem & serium emendationis propositum sistere debeant. 2. Quomodo per apparitionem Beate Magdalene in specie Hortulani factam sistere se pariter debeant Subditis suis per modum Hortulani, Conando vitiorum evellere, & flores virtutum in illorum animis plantare. 3. Quomodo debeant Amicis, Vicinis, aliisque notis apparere cum Christo ut pacem apprecantes, & studiosè eam colentes. 4. Quomodo afflictis & solatio indigentibus debeant favum mellis, id est, consolationis porrigere. 5. Quomodo ignorantibus debeant cum Christo in Etna usque te se sociare, & in rebus ad salutem pertinentibus intrare. 6. Quomodo debeant in Purgatorio constitutis cum Christo ut Redemptores apparere; sicque tandem post tot apparitiones virtuosas merito gloriosam etiam cum Christo ad caelos ascensionem sperare possint.

Conceptus Tertius.

Potest etiam omnibus unicum ovum unâ tantum figuram seu emblemate insignitum offerre in hunc modum, ut dicat ovum rubro colore imbutum, ex una parte Christum gloriosè resurgentem repræsentare cum hac inscriptione: *Surrexit verè*; ex altera verò parte pulchram coronam hæc verba continentem: *Aspice, & fac secundum exemplar, quod tibi monstratum est*: Ut ergo optatum ex hoc ovo fructum referant ostendat 1. Quomodo Christus resurrexit, nempe virtute propriâ, reuiniendo animam cum corpore, & quatuor corporis gloriosi dotes, scilicet impossibilitatem, subtilitatem, agilitatem & claritatem per varios actus demonstrando. 2. Ostendat, quomodo in hac Resurrectione spiritualiter quilibet imitari eum debeat, nempe virtute propriâ, id est, cum libera voluntate, animam iterum per charitatis divinæ unionem DEO jungendo, & uniendo, & impossibilitatem in ad-

versis cum lætitia, & quasi sine sensu toleratis: agilitatem per promptam obedientiam ad omnem DEI & Superiorum nutum? Subtilitatem per impedimentorum, quæ à perfectione abstrahunt, qualia sunt consuetudo peccandi, Societas mala, horror difficultatis, generosam remotionem: claritatem per bonorum exemplorum abundantiam demonstrando; quæ omnia facile fusiùs amplificari possunt.

Pro Epilogo incitentur Auditores ad hanc resurrectionem Spiritualem illis Apostoli Eph 5. verbis: *Surge, qui dormis, & exurge à mortuis.* Jubeantur proin respondere cum S. Davide: *Exurgam diluculo.* Sic enim fiet, ut verè resurgant, & de illis perinde ut Christo dici possit: *Christus semel mortuus iam non moritur, mors illi non dominabitur, sed unà vivet beatà, & hic, & in æternum.*

Conceptus Quartus.

Poterit etiam eundem Christum cum rubro vexillo in manu depictum in una parte ovi, in altera verò hæc verba: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam, & sequatur me:* descripta offerre, diceréque, cum nunc tandem à Christo gloriosè victus sit Dæmon, cælumque referatum, Diabolum omnes vires suas intensurum, ut quamplurimos ab ejus ingressu impediat, atque adeò novum bellum illis indicturum; Christum verò, ne ipse prævaleat, & sanguis suus frustra sit profusus, aliud vexillum erigere, atque, ut sub auspiciis suis militent, homines omnes invitare; Ad eoque verum esse, quod S. Job c. 7. dixit, Militiam esse vitam hominis super terram, cur autem potius sub Christo, quàm sub Diabolo & quibus armis militare debeant, hâc se conatione demonstraturum.

In prima ergo parte ostendat, quanta sit diversitas horum Ducum, & quòd Christus quidem sit Nobilissimus (quia DEI Filius) fortissimus (quia vicit, quem nemo vincere potuit) felicissimus (quia semper de hoste triumphavit, ut patet maximè ex triplici tentatione) amantissimus suorum militum, (utpote quos proprio corpore pascit, & vitâ ac sanguine redemit) liberalissimus, ut qui æternum, summumque Militibus suis præmium promittit, si fortiter dimicent, & feliciter vincant; omnia verò contraria in Lucifero reperiantur. ut qui

simula-

finalato animo fallas & apparentes Voluptates & felicitatem promittit, ut æternum suos milites perdat, & crudelissimi tormentis cruciet; ut adeo stultissimus merito sit futurus, ut post cognititas has fraudes ac odium adhuc eidem magis, quam Christo adherere malit.

In Secunda parte ostendat, quemadmodum Diabolus potissimum ad oppugnandos homines sibi adversantes utitur gladio concupiscentiæ juxta illud S. Jacobi c. 4. *Vnde bella gerites in vobis? nonne hinc? ex concupiscentiis, quæ militiam in membris vestris;* Ita Christum suos Milites armare gladio S. Michaëlis, *quis ut DEVS?* Si enim hoc, ut oportet, ubi fuerint, facile concupiscentiam superabunt, utpote scientes, quod omne id, quod Concupiscentia offert, in DEO velut fonte plenius purius, & constantius possideant.

Pro Epilogo hortetur, ut imaginentur sibi Christum illa Moyfis verba Exod. 32. dicere: *Si quis est Domini, iungatur mihi.* Sed & gladium dictum illis Jeremiæ 2. Mach. 15. verbis offerre: *Accipe Sanctum gladium, munus à DEO, in quo deities Adversarios Populi mei Israël.* Credant subinde Classicum sibi cantari à S. Chrysostomo his verbis: *Exerit vires, fortiter dimica, atrociter in pralio concerta. Considera pactum, attende conditionem, militiam nosce, Pactum, quod spondisti: conditionem, quæ accessisti: Militiam, cui nomen dedisti.* Alloquantur proinde, & excitent se mutuo illis p̄i Ascetæ verbis l. 3. de imit. Christi c. 56. *Eia Fratres, pergamus simul. IESVS erit nobiscum. Erit Aduator noster, qui est Dux noster & Præcessor. En Rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. Sequamur viriliter, nemo metuet terrores; simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus timorem gloria nostra, ut fugiamus à Cruce.*

Conceptus Quintus.

Non minori etiam Auditorum fructu & solatio posset dicere Concionator, omnes quidem apparitiones Christi fuisse valde consolatorias, sed nullam magis quam illam, quæ facta in medio dixit illis: *Pax vobis:* quid enim pace jucundius & utilius excogitari potest? Ut ergo hoc solatio etiam Auditores frui queant, dicat Concionator, se ovum Paschale oblaturum, in quo Christus in ultimo convivio sedens, & Discipulis

pulis corpus suum præbens ex una parte, ex altera verò parte hæc verba: *Pax vobis*: per coronam Oleaceam inclusa represententur; ostensurum proinde, cur hoc tempore pacem optare & servare debeant. Deinde, quomodo eam conservare possint.

Pro prima ergo parte narretur in primis, quod de Romanis Ethnicis Valerius Magnus l. 2. c. 1. scribit in hæc verba: *Convivium Solemne Maiores instituerunt, idque Charistia appellaverunt, cui præter Cognatos & Affines nemo interponebatur; ut si qua inter necessarias Personas querela esset orta, apud sacra mensa & inter hilaritatem animorum, fautoribus Concordiæ adhibitis, tollerentur.* Inferat subinde hoc multò magis fieri oportere in hoc convivio; & cum nulli sint magis nobis cognati & affines, quàm DEUS, Proximus, & nos ipsi, ideo merito nunc cum his pacem renovari, illudque Barnagosij, Regis Abyssinorum Ducis dictum repeti: *Quam pacem IESVS Christus generis humani Redemptor Discipulis reliquit, eandem esto inter nos, qui eiusdem profiteremur cultum & fidem.* Hinc primorum Christianorum erat cor unum & anima una, quia quotidie hoc convivio reficiebantur Act. 6.

Pro secunda parte ad conservandam hanc pacem dicat, Christum illis quasi S. Pauli verbis Philipp. 2. nos alloqui, mediùmque simul ad servandam pacem offerre: *Si qua Consolatio, si quod solatium caritatis, si qua Societas Spiritus, si qua viscera miserationis, implete gaudium meum, ut idem Sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, id ipsum sentientes, nihil per contentionem, neque per inanem gloriam, sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes: non quæ sua sunt, singuli considerantes, sed quæ aliorum.* Verè enim meum ac tuum innumera gignit bella, teste S. Chrysostomo, hæc ergo radix tollatur per concupiscentiæ in ordinatâ expugnationem, & firma inter omnes pax persistet.

Pro Epilogo hortetur illos ad hanc pacem illis S. Davidis verbis Pl. 33. *Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos? declina à malo, & fac bonum. Inquire pacem, & persequere eam.* Eam sanè se ex corde optare, atque adeò dicere cum S. Paulo 2. Cor. 13. *De cætero, Fratres, gaudete; perfecti estote, exhortamini, idem Sapite pacem habete, & DEVS pacis & dilectionis erit vobiscum. Pax (ergo) DEI, quæ exuperat omnem*

mnem

mnem sensum, custodias corda vestra & intelligonias vestras in Christo IESU.

Conceptus Sextus.

Poterit non incommodè etiam ipse Christus ovo rubro comparari, & Auditoribus offerri, tum ut ipsum Christum magis æstimare; tum ut eidem similes esse studeant in vita, si similes esse in gloria cupiunt.

Primò itaque ostendat, quàm convenienter per ovum omnes Christi potiores partes repræsententur, nam per testam fragilem simul & tandidam mortale & purissimum, Virgineumque Christi corpus indicatur; per albam eandem candidissimum purissima Christi anima; per rotundum & aureum vitellum Divinitas undequaque perfectissima; per rubrum denique colorem ovi Sanctissima Passio Christi (de qua Isaias c. 63. locutus est, dum dixit: *Quare rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari?*) repræsentatur. Quemadmodum autem ut ex ovo pullus prodeat, illud vel à calore Marris, vel (ut in Ægypto fieri consuevit) Fornacis foveri & excoqui debet, & tum dum testâ contractâ pullus egreditur; ita, ut Anima Christi glorificata exire, cælósque ascendere posset, priùs eandem calore vi vivificæ charitatis excoqui oportebat, id quod per passionem abunde præstitum est; quæ omnia paulò falius explicari possunt.

Pro secunda parte ostendat, quomodo quis Christianus animam suam velut vitellum in corpore suo velut fragili testa circumferat, eâ intentione, ut pullus aliquando Christo similis prodeat; huc enim tanta eorum, quorum curæ commisi sumus, sollicitudo tendit: hinc de nobis illa S. Pauli Gal. 4. verba usurpant: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.* Itaque non solum nos eorum efformationi directionique subijcere, sed ultro etiam ex nostra parte cooperari debemus, ut Christo quàm simillimi in vita moribusque efficiamur; sed & patienter ad illius exemplum testam hanc mortalis corporis per morbos mortemque confringi patiamur, ut tandem cum illo feliciter exire, & ad cælestem patriam evolare possimus. In quibus autem potissimum ei similes effici debeamus, S. Paulus ad Philipp. 1. indi-

indicavit dicens: *Exinanivit semetipsum formam servi accipiens Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod & DEVS exaltavit illum &c.*

§. II.

Quomodo Fabella Paschalis narrari possit.

Thema.

Surrexit, non est hic. Marc. 16.

Scopus.

Demonstranda vanitas omnium rerum extra DEVM.

Syllogismus principalis.

Omne id, quod invito homini eripi potest, vanum est; Sed omnia, quae extra DEVM sunt, invito homini eripi possunt; Ergo omnia extra DEVM vana sunt.

EXORDIUM.

Non dubito, quin Paschalem hodie pro more fabellam à me expectetis; quare ne desiderium Vestrum diutiùs suspendam, jam nunc incipiam fabellam vobis narrare tantò antecentorem & gratiorem, quantò aptior est ad doctrinam saluberrimam, Festisque praesentibus perquam accommodatam inculcandam.

Narratio.

Euclyonem ajunt fuisse, qui, cum sonacitate sua ingentes opum thesauros coacervasset, miris angebatur sollicitudinibus, ubi tandem has opes securè asservare posset, sciebat nempe malè paratè malè plerumque dilabi: Sciebat infidam esse Domesticorum custodiam, maximè ubi de proprio commodo agitur, Sciebat, nullam feram adeò firmam esse, quae cleptorum insidiantium astu ingenioque frangi & referari non queat. Quare cum omnia fraudibus & direptioni obnoxia videret, tandem consilium concepit, ejusmodi locum eligendi, qui vel minimam etiam latentis thesauri suspicionem movere non posset. Habebat in sua domo sacellum parvum